

Aan de gemeenteraad

Stadsbeleid

Raadhuislaan 2, Oss

Telefoon 14 0412

Fax [0412] 64 26 05

E-mail gemeente@oss.nl

www.oss.nl

Postbus 5

Datum 22-10-2018

Ons kenmerk 3598467

Behandeld door J. van den Elzen

Doorkiesnummer 5902

Onderwerp: Uitvoering Motie Toegankelijkheid

Geachte raadsleden;

Motie Toegankelijkheid d.d. 28 juni 2018. Dit voorstel is tot stand gekomen in overleg en naar aanleiding van het advies van de Adviesraad Sociaal Domein van 15 oktober 2018.

Samenvattend kunnen we zeggen dat inclusie en toegankelijkheid de kern is van ons beleid in het sociale domein en ook goed verankerd is de processen zoals de fysieke toegankelijkheid en communicatie zoals te lezen is in de bijlage. In navolging van de motie scherpen we dit nog verder aan door samen met de Adviesraad Sociaal Domein het toegankelijkheidsbeleid vorm te geven en onze mindset nog meer inclusief te maken.

1. Aanleiding

Op 28 juni 2018 nam de raad de motie 'Toegankelijkheid' aan en gaf het college de opdracht "Om samen met de doelgroep (door middel van actieve cliëntenparticipatie), ondernemers en instellingen tot een goed plan van aanpak te komen voor het opstellen van een inclusie-agenda (conform VN-verdrag) om van Oss een goed toegankelijke gemeente te maken."

2. Wettelijk kader: VN verdrag: onbeperkt meedoen!

Sinds 2016 geldt in Nederland het VN verdrag voor de rechten van personen met een handicap. Het geeft mensen met een beperking of chronische ziekte recht op gelijke behandeling en participatie. De bedoeling van het VN verdrag is dat Nederland toegankelijk en inclusief is voor iedereen. Dat gaat om toegankelijkheid van gebouwen, informatie en communicatie. En om de toegankelijkheid van onderwijs, arbeid, wonen en vrije woningkeuze, mobiliteit en het aanbod van goederen en diensten zoals horeca, detailhandel en betalingsverkeer. Gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties moeten hier hun beleidsvorming en dienstverlening op aanpassen. Gemeenten hebben ook de plicht om aan de bewustwording van het VN-verdrag te werken. De opdracht aan gemeenten is om te laten zien hoe zij werken aan de implementatie van het VN-verdrag en welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren. Daarbij wordt erop aangedrongen dat gemeenten mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties hierbij betrekken.

3. Inventarisatie: toegankelijkheid wat doen we al?

Het thema 'toegankelijkheid' tot regelingen en voorzieningen maakt steeds vaker deel uit van onze beleids- en verantwoordingprocessen. Toegankelijkheid heeft aandacht bij besluitvorming, uitvoering en monitoring van beleid.

Het thema toegankelijkheid is breed is en van toepassing op alle beleidsterreinen. Zie bijlage

1 voor een globaal overzicht met daarin een inventarisatie van de huidige stand en van de toegankelijkheid en knelpunten in de gemeente Oss.

We onderscheiden daarin de volgende thema's;

- Toegankelijke omgeving
- Informatie en communicatie
- Wonen / ruimtelijke ordening
- Sociaal beleid; Wmo 2015 en Jeugdwet
- Arbeidsmarkt – en armoede beleid
- Sport, cultuur, ontmoeten en diversiteit

4. Advies van de ASD : gebruik maken van de ervaringskennis die er is.

In voorbereiding van een antwoord op de motie spraken we op 19 september met de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) over de motie en hoe daar uitvoering aan te geven. De ASD gaf in dit gesprek en in haar advies van 15 oktober 2018 aan dat zij graag haar steentje bijdraagt aan het toegankelijkheidsbeleid en stelt haar ervaringskennis daarvoor beschikbaar. We zijn daar blij mee en maken daar dan ook graag gebruik van.

Het thema toegankelijkheid is niet nieuw. Al in 2017 constateerde de Adviesraad samen met de toenmalige wethouder dat *inclusie en toegankelijkheid een breed thema is waarin we al veel doen: "alle beleid in het sociaal domein is gericht op inclusie en de uitvoering werkt volgens het maatwerk principe" en dat het onderwerp geen zaak is van de gemeente alleen maar de inzet en alertheid vraagt van velen, waarbij het vooral belangrijk is dat partijen betrokken worden."*

De ASD wil geen geformaliseerd beleid, maar wenst dat toegankelijkheid een mindset wordt van ambtenaren, organisaties, verenigingen enz. De afspraak is en blijft actueel om bij voortdurende stappen te zetten, de blik steeds op inclusie te houden en lopende projecten als belangrijke stappen te zien en met de ASD kenniskringen te checken hoe het ervoor staat.

5. Aanpak om van Oss een nog meer toegankelijke gemeente te maken.

Samen met de ASD pakken we de handschoen op en werken we verder aan een gemeente die toegankelijk is voor alle inwoners. We onderschrijven het standpunt van de Adviesraad om het VN-verdrag dat sinds 14 juli 2016 in Nederland geldt, integraal als uitgangspunt te nemen voor het beleid rondom toegankelijkheid en inclusie. Zoals de inventarisatie laat zien is doen we al veel op dit terrein. Om hierin verdere stappen te zetten spreken we de volgende aanpak af die aansluit op het advies van de ASD van oktober 2018.

A. Beleidsontwikkelingen toetsen op toegankelijkheid voor inwoners.

- 1.1 We ontwikkelen met de Adviesraad een aanpak hoe beleidsontwikkelingen te toetsen op toegankelijkheid en hoe we daarbij de ASD als ervaringsdeskundigen betrekken. In het eerstvolgende bestuurlijk overleg maken we hiervoor praktische afspraken.
- 1.2 In het sociale domein is de 'Maatwerkaanpak' een belangrijk speerpunt dat sturend is voor beleid en uitvoering van beleid. In deze maatwerkaanpak staat de vraag van de inwoner centraal. Door deze aanpak verwachten we dat de balans tussen vraag en betrokkenheid van de inwoner en regelgeving verder verbetert.
- 1.3 We bespreken met de kenniskring van de adviesraad Zorg en welzijn hoe we de aandacht voor – en toegankelijkheid van mensen in onze gemeenten die moeilijk te bereiken zijn kunnen verbeteren en welke partners in het sociale domein daarbij te betrekken.

B. Blijven werken aan een empathische, dienstverlenende organisatie.

- 2.1 De Adviesraad Sociaal Domein stelt haar ervaringsdeskundigheid ter beschikking om de mindset van de gemeentelijke organisatie te blijven richten op toegankelijkheid. Bijvoorbeeld door samen met ambtenaren en ervaringsdeskundigen op pad te gaan om toegankelijkheid in Oss te ervaren.
- We maken graag gebruik van dit aanbod en agenderen het thema toegankelijkheid jaarlijks op de overleggen met het bestuur en de kenniskringen van de ASD zodat knelpunten in beeld zijn en de mindset van de organisatie nog meer inclusief wordt.

C. Blijvende aandacht voor toegankelijke gebouwen en - openbare ruimte.

Een toegankelijke omgeving is voor iedereen beter, niet alleen voor personen met een beperking. Er zijn wel verschillen welke aanpassingen voor bepaalde groepen nodig zijn en of de aanpassingen naast geschikt en doeltreffend geen onevenredige investering vragen.

- 3.1 De Adviesraad sociaal Domein adviseert de gemeente om standaard bij (ver)bouweisen en vervolgens bij vergunningverlening voor de bouw en verbouw van panden, voorwaarden mee te nemen zodat het gebouw voldoende toegankelijk is en blijft. Het Vastgoedbedrijf gaat bij haar (ver)nieuwbouw projecten, qua toegankelijkheid, verder dan ze verplicht is volgens het bouwbesluit. Ze neemt in haar projecten altijd de meest actuele eisen op die gesteld worden aan toegankelijkheid volgens het ITS keurmerk. Het ITS keurmerk geeft aan of een gebouw bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar is voor iedereen en is goedgekeurd volgens de internationale ontwerprichtlijnen.
- 3.2 Het vastgoedbedrijf vraagt de kenniskring BTB om advies vanaf ontwerpfase tot en met oplevering van (ver)nieuwbouw projecten. We verkleinen hiermee het risico op (kostbare) herstelwerkzaamheden die nodig zijn om toegankelijkheid te realiseren.
- 3.3 Vanuit de afdelingen RO, IBOR en Vastgoed zorgen we voor een ambtelijk team, dat als aanspreekpunt fungeert voor de kenniskring BTB.
- 3.4 In overleg met de ASD bespreken we huidige knelpunten van de voorzieningen in het Osse centrum. Vervolgens brengen we in beeld wat mogelijke verbeteringen zijn en welke investering dit vraagt. Hierna wegen we af of aanpassingen meegenomen worden in de lopende en/of geplande projecten en waar noodzakelijke aanvullingen en extra middelen nodig zijn.

Tot slot: toegankelijkheid en inclusie is de kern van de taak van de gemeente. Een taak waaraan we alleen samen met de inwoners invulling kunnen geven. Samen met de ervaringsdeskundigheid van de Adviesraad Sociaal Domein werken we aan een gemeente die toegankelijk is voor iedereen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,

Namens dezen,

De secretaris,

De burgemeester,

drs. H. Mensink

drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans

Bijlage 1. Inventarisatie Toegankelijkheid

1. Toegankelijke omgeving: kun je komen waar je wilt zijn?¹

De gemeente Oss hecht veel waarde aan een toegankelijke openbare ruimte voor iedereen. De openbare ruimte van Oss moet bereikbaar en toegankelijk zijn voor iedereen. In 2012 heeft de gemeente daarom een 'Handleiding Toegankelijkheid'² opgesteld. De handleiding is opgesteld in nauw overleg met een landelijk kennisinstituut (Vilans) en lokale belangenorganisaties (Stichting Cliëntenplatform Oss en de seniorenraad). De richtlijnen uit deze handleiding worden gehanteerd bij de inrichting van de openbare ruimte. De handleiding is een praktisch hulpmiddel dat gebruikt wordt door medewerkers van de gemeente Oss en bedrijven die werkzaamheden verrichten voor de gemeente.

Begin 2017 is de 'Handleiding Toegankelijkheid' geëvalueerd. De evaluatie heeft enkele inhoudelijke en procesmatige aandachtspunten opgeleverd. Deze punten waren echter geen reden om de handleiding aan te passen. Wel is op dat moment Geffen toegevoegd aan de kaart met alle voorzieningen die speciale aandacht vragen op het gebied van toegankelijkheid. De handleiding uit 2012 is nog steeds actueel en van toepassing.

Huidige situatie

De handleiding toegankelijkheid geldt alleen voor nieuwe gemeentelijke situaties en herinrichtingen. Het bleek financieel niet haalbaar om de gehele openbare ruimte aan te passen aan de richtlijnen uit de handleiding. Dit betekent dat nog niet de gehele openbare ruimte van Oss voldoet aan de richtlijnen. Wel onderneemt de gemeente actie als blijkt dat er knelpunten zijn in de openbare ruimte wat betreft de toegankelijkheid. Als er een melding/verzoek/klacht bij de gemeente binnen komt, dit kan op vele manieren, dan pakt IBOR dit op. Zij beoordelen de situatie en kijken of maatwerk nodig/noodzakelijk is.

Voorbeeld: Via de mail kreeg de gemeente de melding dat bij de Oostwal geen aparte invalideoprit is en dat mensen in een rolstoel alleen via de auto oprit op de parkeerplaats kunnen komen. De betreffende inwoner doet de suggestie om bij de invalideparkeerplaats een extra oprit voor rolstoelen te maken. Dit wordt binnenkort uitgevoerd.

App ongehinderd:

Sinds 2017 neemt de gemeente Oss deel aan de app en website 'Ongehinderd'. In 2017 heeft een getraind testteam van Ongehinderd objectief de gemeentelijke gebouwen in onze gemeente getoetst volgens de wettelijke norm voor toegankelijkheid. Zo kijkt het testteam van Ongehinderd bijvoorbeeld naar de aanwezigheid en toegankelijkheid van invalidenparkeerplaats, invalidetoilet, vluchtveiligheid, drempels en (automatische deuren), etc. Jaarlijks wordt door 'ongehinderd' van de ongeveer 100 gemeentelijke gebouwen bekeken of de informatie nog actueel is. Inmiddels staan er ongeveer 190 locaties in de Gemeente Oss in de Ongehinderd app. Dit zijn de eerder getoetste gemeentelijke gebouwen, maar ook locaties die toegevoegd zijn met een beoordeling van een gebruiker zoals winkels,

---

¹ Onderwerp in commissie sociaal bestuurlijk 30 november 2017: #3327538

² De complete 'Handleiding Toegankelijkheid' staat op internet:
https://www.oss.nl/gemeente/bestuur_en_organisatie/verordeningen-en-beleidsdocumenten/Beleidsdocumenten.htm onder de naam 'Toegankelijkheid'.

sportlocaties en eet -en & drinkgelegenheden. Het gemiddelde cijfer waarmee de locaties momenteel worden beoordeeld is een 7,2.

Het gemeentelijk Vastgoedbedrijf is aan de slag gegaan met de verbeterpunten die naar voren kwamen uit de keuringen van de gebouwen en pakt de verbeterpunten van het eigen vastgoedbestand op.

Sommige gebouwen in de app worden beheerd door lokale ondernemers of huurders van de gemeente. Hen attenderen we op punten die relatief eenvoudig zijn op te lossen, zoals het weghalen van obstakels in gangen en het gebruik van mobiele pinapparaten in horecazaken. Verbeteringen worden gemeld aan Ongehinderd en toegevoegd in de app. Grotere ingrepen moeten door de gebouweigenaar gedaan worden.

2. Informatie en communicatie

Communicatie is een belangrijk middel om iedereen mee te laten doen in de samenleving. De gemeente Oss wil bereikbaar zijn voor iedereen. Een steeds belangrijker kanaal is de website. In onze structuur en opzet zorgen we ervoor dat onze inwoners zo snel mogelijk vinden wat ze nodig hebben. We hebben de website de afgelopen jaren georganiseerd volgens de zogenoemde 'toptaken': wat vinden onze inwoners het belangrijkste? Dat krijgt de beste plekken op Oss.nl.

In onze structuur en techniek zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk mensen snel hun weg vinden. We verbeteren onze website continu op basis van gebruikerservaringen. In deze 'klantreizen' onderzoeken we hoe onze inwoners hun informatie zoeken en hoe we daar nog beter bij kunnen aansluiten. In ons panel van 12 inwoners zitten 8 mensen ouder dan 50 en een slechtziende mevrouw, waar we vaker contact mee hebben. Deze klantreizen organiseert de gemeente overigens ook voor heel andere onderwerpen, bijvoorbeeld toegang tot de zorg. We ontwikkelen de site ook steeds beter voor blinden, slechtzienden en laag-geletterden. Onze website kan helemaal voorgelezen worden door een digitale voorleeshulp naar keuze. Ook onderzoeken we of we zelf een voorleeshulp op de website kunnen plaatsen.

Daarnaast streeft de gemeente ernaar om voor elke inwoner begrijpelijk te schrijven. In 2012 zijn we daarom gestart met het project Klare Taal waarin we honderden collega's getraind hebben om te schrijven op B1 niveau. 80% van de inwoners begrijpt B1. Voorheen schreef de gemeente vaak op C1 niveau, het niveau dat 15% van de inwoners goed begrijpt. Elke afdeling heeft een taalcoach die samen met de collega's zorgt dat de brieven en andere teksten leesbaar blijven.

Ook in andere projecten is het belangrijk om goed te communiceren. Bijvoorbeeld zorgen dat zoveel mogelijk mensen gebruik maken van de voorzieningen die de gemeente biedt. Een voorbeeld hiervan is de aanvullende ziektekostenverzekering Azoss voor mensen met een laag inkomen en vaak ook beperkingen. De communicatie, met onder meer spotjes op Dtv en bekendmaken ervan via onze zorgteams, zorgt voor fittere inwoners bij lagere inkomens en daarmee meer mogelijkheden om mee te doen in de samenleving.

- Ook de communicatie over mantelzorg helpt daarbij: het mantelzorgcompliment, bijeenkomsten en ondersteuning voor mantelzorgers en de ondersteunende communicatie zorgen dat zij hun taak voor mensen met een beperking, ziekte of ouderdom langer kunnen volhouden.
- Ook de projecten Oss Innoveert – zorg en Oss innoveert - kinderen in armoede zorgen ervoor dat meer mensen mee kunnen doen en zonder gerichte communicatie om hen te bereiken was dat minder effectief geweest.

Een project van de Bibliotheek Maasland en de afdeling Communicatie is Digisterker, waarin we Ossenaren leren omgaan met digitale middelen, zoals websites, digitale formulieren en bijvoorbeeld DigID.

Iedereen betrekken wil ook zeggen dat je er als gemeente voor alle inwoners bent. Dus voor elke religie, voor autochtonen en mensen met een niet-Nederlandse achtergrond, voor mensen van elke leeftijd en gender. Dat wil zeggen dat de bestuurders in hun toespraken neutrale woorden kiezen, dat gemeentefolders en andere media niet alleen mensen met een blanke huid kiezen, dat onze toiletten genderneutraal zijn enzovoort. We hebben in 2017 bijvoorbeeld het regenboogjaar gevierd, waarmee we een signaal gaven dat de gemeente er ook is voor LHBT-ers.

Tot slot: communiceren doe je niet alleen met je mond, maar vooral met je oren en ogen. We houden als netwerkorganisatie de samenleving steeds beter in de gaten, ook via digitale kanalen. Voorbeeld: elke week scannen we op ons Nieuwsplein vijf keer alle lokale media en veel sociale media om te weten welke onderwerpen de Ossenaren bezig houden. Daardoor kunnen we als organisatie en bestuur sneller en gericht reageren op wat er in de samenleving gebeurt. Voorbeelden zijn de crises rond de q-koorts, het massaontslag bij MSD, rond de opvang van vluchtelingen, maar ook kleinere zaken, zoals een flinke brand of hoogwater in de Maas. We kunnen bewoners via sociale media ook informeren wat ze kunnen doen in geval van een crisis. De rapportages en sociale media helpen de bestuurders om geen groepen mensen en belangen over het hoofd te zien en om direct te communiceren met mensen die we anders moeilijker bereiken.

3. Wonen

- Met de woningbouwprogrammering streven we naar een goede mix van woningtypen en een goede balans in de woningvoorraad. Zo zorgen we samen met de corporaties voor voldoende beschikbare betaalbare en passende woningen;
- Bij woningbouwplannen wijzen we naast duurzaamheid ook steeds op het belang van toekomstgeschiktheid, waarbij het gaat om toegankelijkheid en bruikbaarheid van de woonruimte, ook bij een evt. beperking (voortdurend);
- Met de corporaties hebben we de afspraak dat nieuwbouw volgens woonkeur (en dus toegankelijk) gerealiseerd wordt en bij renovatie hieraan ook aandacht besteed wordt

Concrete voorbeelden van verbeterde toegankelijkheid in het fysieke domein:

- Aanbrengen automatische deuropeners voor toegankelijkheid wooncomplexen van BrabantWonen t.b.v. in totaal 1.770 woningen (2014-2015), de gemeente heeft destijds 50/50 meebetaald vanuit Wmo budget;
- Verruiming regeling mantelzorgwoningen en o.b.v. coalitieakkoord zoeken naar verruiming naar mantelwonen (hierdoor minder eenzaamheid en sociaal isolement).
- Inclusie: voor bv. huisvesting vergunninghouders afspraken met de corporaties om tijdig/snel te voorzien in passende woonruimte zodat zij snel deel uit kunnen maken van onze samenleving;
- Ontwikkeling zorglabel i.r.t. WoonConnect (voorlichting en inzicht in mogelijkheden.)

Stedelijke ontwikkeling

Als afdeling Stedelijke Ontwikkeling houden we ons bezig met de ruimtelijke ordening van de hele gemeente. Hiervoor maken we onder andere ruimtelijk beleid, werken we ruimtelijke plannen uit en verlenen we medewerking aan plannen van derden. Het ruimtelijk beleid is daarbij een belangrijk kader.

In ons beleid is toegankelijkheid impliciet aandachtspunt. Bijvoorbeeld de ontwikkelingen in het sociale domein zoals de extramuralisering van de zorg en de wens om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen. Dat zijn ontwikkelingen die duidelijk een relatie met toegankelijkheid hebben. En die ontwikkelingen nemen we wel als uitgangspunt of opgave mee in onze plannen en leggen we ook vast in ons beleid. Die ontwikkelingen stellen eisen aan buurten, wijken, kernen voor wat betreft woningbouw, voorzieningen en openbare ruimte. En daar denken we dus actief in mee: wat zijn goede plekken voor zorgvoorzieningen, welke voorzieningen zijn van belang voor een kern, hoe maak je buurten aantrekkelijk en passend voor iedereen?

Daarnaast hebben wij (RO) ook samen met jullie (MM) het beleid voor mantelzorgwoningen gemaakt. En participeerden we in het voorzieningenkaarten.

Op al onze plannen, beleid en ontwerp, passen we participatie toe. De manier waarop en de mate waarin verschilt wel. Er is daar niet één blauwdruk voor. Maar doorgaans nodigen we niet standaard specifieke belangenverenigingen als een gehandicaptenplatform o.i.d. uit. Maar we sluiten ze ook zeker niet uit. Op veruit de meeste plannen mag iedereen reageren. Maar mogelijk zit hier wel een leer- of verbeterpunt voor ons.

4. Wmo 2015 en Jeugdwet:

Toegankelijkheid is de kern en de basis van het beleid en de uitvoering in de Wmo 2015 en Jeugdwet. We concentreren ons in het sociale domein op inwoners die het niet alleen op eigen kracht kunnen doen. We willen dat iedereen mee kan doen.

Maatwerkaanpak:

Mensen ondersteunen zodat ze mee kunnen doen in de samenleving is de kern van ons beleid. In de uitvoering kiezen we voor de maatwerkaanpak die aansluit bij wat mensen nodig hebben om zelf, met hulp van het eigen netwerk, mee te doen. Op basis van de vragen: wat wil ik? Wat kan ik? Wat heb ik nodig? kijken we samen met de inwoner wat nodig is. We doen dit met en in gesprek met inwoners en professionals en zijn daarin continue lerende. Bijvoorbeeld in de Proeftuin Ruwaard, met de klantreizen, door het inzetten van ervaringsdeskundigen enz.

In het Sociaal Domein hebben we de klantreis 'Ik wil individuele ondersteuning' doorlopen. Een klantreis is een methode, waarin de inwoner vanaf het eerste contact tot de uitvoering van de ondersteuning aangeeft wat we goed doen en waar we kunnen verbeteren. Op basis van de verbeteringen die onze klanten ons hebben meegegeven, hebben we samen met collega's van ONS Welzijn en een aantal zorgaanbieders een aantal aanbevelingen / richtlijnen gemaakt. En deze hebben we ook weer gecheckt bij onze klanten.

In 2018 bereiden we het nieuwe beleidskader Wmo voor. Ook daarin is toegankelijkheid de norm. De adviesraad sociaal domein is betrokken bij de ontwikkelingen van het nieuwe beleidskader. Samen met hen zijn we er alert op dat toegankelijkheid uitgangspunt is.

Met de 'Transformatie opgave jeugd' geven we expliciete aandacht aan jeugdpreventie, om er mede voor te zorgen dat de kwetsbare jeugd naar vermogen mee kan doen.

Naast de basisvoorzieningen zijn er allerlei regelingen, projecten en organisaties die verschillende achterstanden willen verminderen en zo de toegankelijkheid van inwoners bevorderen. Zoals het project GIDS van GGD, SEC en Brabant Zorg, dat gezondheidsachterstanden van stadsbewoners terugdringt. Het SEC doet meer op het gebied van sport en bewegen voor mensen voor wie dit drempels oplevert. Er is geld beschikbaar via minimabeleid, kinderen in armoede, leergeld, schuldhulpmaatjes etc. Ook in onderwijs en volwasseneneducatie zijn die voorbeelden er, zoals Klik en Tik.

5. Onderwijs

De Wetten Primair Onderwijs (WPO), Voortgezet Onderwijs (WVO) en expertisecentra (WEC) regelen de toegang tot het onderwijs. Dit ook voor leerlingen met een structurele lichamelijke, verstandelijke, zintuiglijke of psychische beperking. Dat is een exclusieve verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Zij betrekken via de eigen medezeggenschapsraden ouders bij beleid en uitvoering op schoolniveau. Deze onderwijswetten regelen ook de toegang tot en uitvoering van het leerlingenvervoer voor deze groepen. Daar is de gemeente verantwoordelijk voor en we betrekken inwoners nadrukkelijk bij deze beleids- en besluitvorming.

Met de komst van passend onderwijs in 2014 wordt in Nederland en in Oss ingezet op meer inclusief onderwijs. Dit wil zeggen dat leerlingen met een extra onderwijsbehoefte en 'reguliere' leerlingen steeds meer samen naar school gaan. De gemeente en schoolbesturen werken hiervoor samen. Daar waar nodig wordt de fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen aangepast.

Voor veel regelingen hebben de gemeente en schoolbesturen afspraken gemaakt over de verwijzing en toegang. Toegang tot de minimaregeling 'Meedoen is belangrijk' en armoederegelingen zoals via 'Stichting Leergeld' zijn hier voorbeelden van evenals de toegang

De gemeente ondersteunt gezinnen en neemt drempels weg voor gezinnen die anders vanwege sociaal-medische redenen of vanwege hun beperkte inkomen hun kinderen niet naar peuter- of kinderopvang kunnen sturen.

6. Arbeidsmarkt – en armoede beleid

We richten ons arbeidsmarktbeleid zo in dat iedereen de kans krijgt om door middel van (betaald) werk mee kan doen in de samenleving. We geven mensen die dit nodig hebben ondersteuning bij het vinden en het uitvoeren van werk.

Toegankelijkheid zit in vele aspecten zoals samenwerking met netwerk, taal (positief en klaar), instrumenten, professionalisering, bejegening, samen- en tegenspraak (zie dienstverleningsplan), veiligheid.

Armoedebeleid zorgt voor ook toegankelijkheid. Denk aan de bijzonder bijstand en ons pakket aan minimaregelingen, samenwerking voedselbank, kledingbank, sport en cultuurfonds, eigen zorgverzekering etc.,

Oog hebben en houden voor armoede, vooral ook bij de kinderen in Oss die opgroeien in armoede is belangrijk in Oss. Ons beleid richt zich er ook op te voorkomen dat mensen die in armoede leven, problematische schulden krijgen. We zien daarin dat het soms moeilijk is voor mensen om hulp te zoeken. Het vergroten van de toegankelijkheid naar hulpverlening op dit terrein is onderdeel van het Beleidskader schuldhulpverlening 2020. Daarin staan ook oplossingen waarmee we mensen met schulden beter kunnen bereiken.

Inburgeringstrajecten zodat mensen met vergunning zo snel mogelijk gaan scholen en/of werken en zich thuis voelen in Oss.

Voorbeelden van werken aan toegankelijkheid zijn:

- Integrale diagnose waardoor de inwoner de juiste en inclusieve dienstverlening krijgt. Daarbij is ook aandacht voor armoede, schulden, taalachterstand enz. Samenwerking binnen Sociale teams. Waar nodig praktijkdiagnose via ons arbeidstrainingscentrum en via partner R44.
- Leerwerktrajecten gericht op scholing en werk in groeisectoren zoals zorg, logistiek, ICT en bouw.
- Onze regio is koploper in beschutte werkplekken en realiseert meer baanafspraken dan nodig
- We hebben een dienstverleningsplan opgesteld waar ook toegankelijkheid van inwoners wordt vernoemd. Gaat dan niet alleen op fysiek maar ook om toegankelijke bejegening, onderbouwing van een traject en klare taal. Het dienstverleningsplan is in concept klaar en zal in augustus worden uitgegeven in een boekwerkje voor consulenten.
- Werken volgens Maatwerkmethode zodat we van de leefwereld van de klant uitgaan.
- Regionale pilot "Meters maken" waardoor mensen een praktijkverklaring krijgen als ze niet in staat zijn om diploma of certificaat te behalen. Geldt voor zeer laag opleidingsniveau
- Pilot van Zorg naar werk en Pilot Zorgklanten: waarin mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt op basis van eigen mogelijkheden en interesses ondersteund worden stappen te zetten richting werk.
- Geen tegenprestatie maar vanuit positieve bejegening en motivering mensen stimuleren tot vrijwilligerswerk
- Vierjarig partnership van 11 gemeenten met IBN voor tijdelijk of structureel werk voor mensen met een verminderde loonwaarde

- Beleid voor niet uitkeringsgerechtigde (NUG) kwetsbare jongeren en mensen zodat zij ondanks het feit dat ze geen uitkering hebben toch worden geholpen aan werk.
- JIM aanpak voor jongeren. Stimuleren van eigen netwerk
- Sport wordt gebruikt als voortraject naar werk. Mensen letterlijk in beweging brengen en aandacht voor gezondheid.
- Goede invulling leerplicht en RMC (preventie). Staan in de top 5 van Nederland.
- Samenwerking netwerk en aandacht voor laaggeletterdheid vanuit taalhuis
- Regionale website: www.talentuitnoordoostbrabant.nl zorgt voor transparantie op de arbeidsmarkt zodat mensen uit het doelgroep register worden gezien/gevonden door werkgevers. Ook een vorm van toegankelijkheid. Samenwerking met werkgevers, accountmanagers economie.
- Social return afspraken met werkgevers, jobcarving, individuele inkoop van trajecten wat nodig is
- Onze eigen PSO ladder op niveau 3. Gemeente oss geeft dus zelf het goede voorbeeld voor inclusief werkgeverschap

7. Sport en cultuur en diversiteit

Hoe willen mensen vrije tijd invullen en gebruik maken van sport en cultuur? En hoe maken we mogelijk dat de voorzieningen en mogelijkheden toegankelijk zijn voor iedereen ongeacht culturele achtergrond, talent en beperkingen?

Sport:

- Een hele expliciete keuze is gemaakt op het gebied van Sport. Hier is vanuit de gemeente beleid opgesteld (samen met de doelgroep) dat de deelname moet bevorderen rondom sporten en bewegen van mensen met een beperking. Daar hebben we met het inrichting van een regioloket Uniek Sporten een centrale plek waar alle vragen (vanuit zowel vraag als aanbod) samenkomen rondom sporten & bewegen met een beperking. En waar ook aandacht is voor de ontwikkeling van bijvoorbeeld trainers. De rol en invulling van het regioloket is samen met de doelgroep bepaald. <https://www.unieksporten.nl/> <https://www.sport-expertise-centrum.nl/uniek-sporten/>
- Daarnaast weet ik dat er in de programma's die worden uitgevoerd door het SEC altijd het uitgangspunt is dat iedereen mee moet kunnen doen.
- Een heel ander specifiek voorbeeld is het project rondom sport en arbeidsreintegratie. Daar volgen mensen een programma met als uiteindelijke doel; terugkeren op de arbeidsmarkt. <https://www.sport-expertise-centrum.nl/sport-en-bewegen-vervult-belangrijke-rol-arbeidsreintegratietraject-oss/>
- Subsidieregeling voor jeugdleden en het jeugd sport- en cultuurfonds.

Cultuur:

- Bij de cultuurinstellingen hebben we geen specifiek beleid op dit onderwerp. Echter alle instellingen hebben een maatschappelijke rol waar we ze ook via de budgetovereenkomst en de bestuurlijke overleggen op wijzen. De cultuurinstellingen geven zelf invulling hieraan. Zo heeft de Lievekamp bijvoorbeeld het programma Theater van de Stad (<https://www.lievekamp.nl/theatervandestad/>) en heeft Muzelinck diverse programma's rondom buurtcultuur, een programma tussen jong en oud en een programma voor mensen met een beperking. En had Museum Jan Cunen een programma voor mensen met dementie.
- Ook bij de cultuurinstellingen is aandacht door toegankelijkheid.

Ontmoeten:

Naast de fysieke toegankelijkheid voor de gebouwen en wijk – en buurtcentra werken we aan toegankelijkheid door het ontwikkelen, samen met Ons Welzijn, Brabant Wonen en Brabant Zorg van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijken en buurten in de gemeente Oss. we werken hieraan vanuit het uitvoeringsplan “Onder de pannen” .

Diversiteit

De gemeente Oss streeft naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen zich vrij en veilig voelt om te zijn wie hij/zij is. Daarom maakt de gemeente zich sterk voor de (sociale) acceptatie en veiligheid van homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders (LHBT1) in de gemeente Oss. We houden samen met sociale partijen de maatschappelijke bewustwording en de dialoog op gang. Zowel in de directe leefomgeving van mensen, als bij instellingen en bedrijven.

In vervolg op het reeds ingezette beleid, de motie van de gemeenteraad en het ondertekende Regenboogstembusakkoord zijn onderstaande aandachtspunten geformuleerd voor 2018. Een deel van de punten sluit aan bij lopende activiteiten.

1) Stimuleren voorlichting basis- & voortgezet onderwijs

Basisonderwijs: Samen met COC Noordoost-Brabant en GGD Hart voor Brabant de onderwijsteams op basisscholen informeren over en trainen op het gebied van het bespreekbaar en weerbaar maken van LHBT-thema's in de klassen.

Voortgezet onderwijs: Scholen (Maasland College, ROC De Leijgraaf & Het Hooghuis) stimuleren om actief in te zetten op integrale aanpak van de voorlichting over LHBT-thema's tijdens het gehele curriculum in de opleiding. Aanbieden van training & scholing en initiëren van terugkerende activiteiten in en rondom de scholen.

2) Ouderenzorg

Stimulering van BrabantZorg om de Roze Loper en activiteiten in alle locaties voort te zetten. Bijdragen aan een structurele oplossing om certificering van de locaties voor de langere termijn te borgen. Daarnaast de samenwerkende gemeenten in de regio stimuleren dit beleid te volgen door dit onderwerp mee te nemen in de regiobijeenkomst van oktober 2018 en/of bij het regio-overleg van betrokken wethouders.

3) Global Goals | Genderidentiteit

Binnen de gemeente Oss is actief beleid om 'iets' te doen met de Global Goals. Global Goals nummers 5 en 10 houden zich actief bezig met "gender" en "gelijkheid". Op dit gebied kan de gemeente op meerdere fronten een voorbeeldfunctie geven. Bijvoorbeeld door op de etages ook gender neutrale toiletten te realiseren. Daarnaast faciliteert de gemeente de werkgroep van Global Goal nummer 5 (gendergelijkheid) tijdens het organiseren van activiteiten voor het Global Goals Festival op 16 juni 2018.

4) Vluchtelingen | Nieuwkomers

Alert zijn op en aandacht hebben voor LHBT-vluchtelingen & nieuwkomers. Begeleiding en empowerment. Bieden van veiligheid en bescherming. Voorlichting aan vluchtelingen en nieuwkomers over LHBT-thema's en seksualiteit.

- 5) Regionale betrokkenheid in samenwerking met gemeente 's-Hertogenbosch
In het Roze Jaar 2017 zijn de gemeenten in de regio Noordoost-Brabant actief betrokken bij het Regenboogbeleid van de gemeenten Oss & 's-Hertogenbosch. Dit verdient een vervolg. Oss zal hier in 2018 een voortrekkersrol in kunnen spelen door een werkbijeenkomst te organiseren rond specifieke thema's, zoals e-learning transgenderthematiek.
- 6) Sport
Het bevorderen van een beter sportklimaat en respect voor LHBT-ers. Kijken op welke manier nieuwe programma's en of activiteiten ontwikkeld kunnen worden. Bereiken van synergie met programma's en activiteiten op de scholen.
- 7) Regenboogstad Oss & de Roze werkvloer
Regenboogstad Oss heeft in 2015 tot 2018 werk gemaakt van bewustwording op het LHBT-thema binnen de eigen organisatie. Niet alleen voor veiligheid van werknemers binnen de gemeentelijke organisatie, maar ook over de dienstverlening naar inwoners. In 2018 wil Regenboogstad Oss ook werkgevers en ondernemers in Oss bereiken en betrekken bij een veiliger werkklimaat voor LHBT-ers. Een en ander sluit naadloos aan bij Global Goals 5 & 10. Rondom Coming Out week 2018 vraagt gemeente Oss aandacht voor de "Roze Werkvloer" door de organisatie van een interactieve informatiebijeenkomst voor & door werkgevers en ondernemers in Regenboogstad Oss.
- 8) Coming Out Dag | IDAHOT | Paarse Vrijdag
Aansluiten bij activiteiten rondom IDAHOT (17 mei) & Coming Out Dag (11 oktober) en Paarse Vrijdag (2e vrijdag in december).

8. Is Gemeente Oss een toegankelijke werkgever?

Er zijn landelijke afspraken voor mensen met een arbeidsbeperking. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om mensen uit deze doelgroep te ondersteunen. Dit sluit ook aan bij het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het draagt bij aan het welzijn van mensen én aan het bevorderen van de economie.

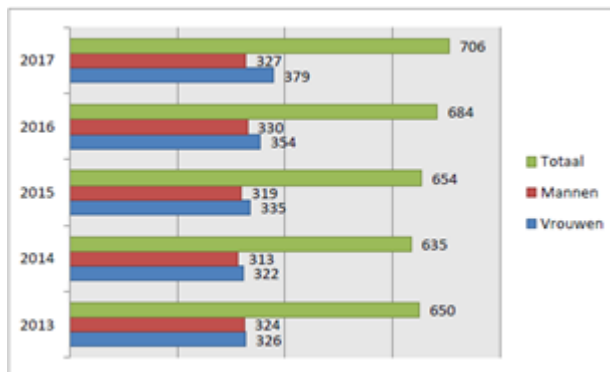
We stellen arbeidsplaatsen beschikbaar voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld voor werkzoekenden met een uitkering en arbeidsgehandicapten. De afdeling P&O werkt hierbij samen met de afdeling W&I. Er worden acties ondernomen om het afgesproken aantal kandidaten te plaatsen. Voor de langere termijn wordt in overleg met leidinggevenden, OR en P&O een plan van aanpak gecreëerd om structureel vorm te geven aan de Participatiewet/quotumregeling en de voorrangspositie voor deze doelgroep. Dit is opgenomen in ons W&S-beleid. Bij Werving en selectie wordt geen onderscheid gemaakt naar ras, leeftijd, geslacht, geloof e.d. We hebben wel extra aandacht voor specifieke (kwetsbare) doelgroepen zoals jongeren en kandidaten vanuit de participatiewet. Dit is opgenomen in ons W&S-beleid.

Dat we vrij goed slagen in bovenstaande zaken blijkt ook uit het feit dat we in mei 2018 een PSO-certificaat (Prestatieladder Socialer Ondernemen) hebben gehaald. We hebben hierbij de hoogste trede behaald.

- We maken gebruik van de ondersteuning van IBN zoals bijvoorbeeld voor onderhoud in wijken, voor schoonmaak maar ook individuele detacheringen bij Veiligheid toezicht en handhaving.

- In de CAR/AR is geregeld dat medewerkers zo veel mogelijk in de gelegenheid worden gesteld om vakantiedagen op te nemen op officiële feestdagen samenhangend met geloof en/of culturele achtergronden als die anders zijn dan onze reguliere feestdagen.
  - Bij contracten met inhuurpartijen maken we afspraken over Social Return.
- We zijn daarnaast dit jaar gevraagd om het charter Diversiteit te ondertekenen. Er is voor gekozen om dit niet te doen omdat na analyse bleek dat wij al heel veel dingen hebben ingevoerd. De inspanningsverplichting woog niet op tegen wat het op zou kunnen brengen.

Zoals uit het sociaal jaarverslag 2017 blijkt hebben we voor het eerst meer vrouwen dan mannen in dienst.

Toegankelijke werkvloer

- Het gebouw is overal rolstoeltoegankelijk voor medewerkers (liften, brede deuren (wel vrij zwaar), invalidetoiletten).
- Er zijn drie kolf-/rust/bidruimtes ingericht;
- Er zijn gender neutrale toiletten;

Bovenstaande onderdelen zijn deels vastgelegd in beleid (W&S, Arbo). Soms komt het voort uit wetgeving. De meeste onderdelen zijn echter niet vastgelegd in beleid maar vloeien voort uit de manier waarop in Oss wordt gedacht en gewerkt.

Veel zaken komen tot stand met inbreng van medewerkers (bv via OR, Arbo commissie, rechtstreeks, klankbordgroepen). Soms ook op verzoek van medewerkers (bv extra kolfruimte); meestal worden medewerkers ook betrokken bij oplossingen.

We denken dat dingen altijd verbeterd kunnen worden. Het halen van de quotumregeling (participatiewet) is op korte termijn geen knelpunt maar vergt op langere termijn creatieve oplossingen en continue aandacht.